

Ústavný súd Slovenskej republiky na verejnom zasadnutí dňa 21. apríla 1999 v senáte zloženom z predsedu JUDr. Jána Drgonca a sudcov JUDr. Júliusa Černáka a JUDr. Anny Danielčákovej vo veci podnetu [REDAKOVANÉ], bytom [REDAKOVANÉ] zastúpenej JUDr. Igorom Gažíkom, advokátom, Beckovská 42, Bratislava, na začatie konania o porušení práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v konaní vedenom na Okresnom súde v Dunajskej Strede pod sp. zn. P 5/96 o zverenie maloletej [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], do výchovy takto

r o z h o d o l :

Právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručené podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v konaní pred Okresným súdom v Dunajskej Strede vo veci sp. zn. P 5/96 o zverenie maloletej [REDAKOVANÉ] do výchovy p o r u š e n é b o l o .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bol 21. decembra 1998 doručený podnet [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], bytom Bratislava, Bodrocká 8, zastúpenej JUDr. Igorom Gažíkom, advokátom, Bratislava, Beckovská 42, ktorým namietla porušenie ústavného práva na verejné prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov priznaného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky činnosťou Okresného súdu v Dunajskej Strede v konaní P 5/96 o zverenie maloletej [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], do výchovy.

Ústavný súd Slovenskej republiky podnet [REDAKOVANÉ] na neverejnom zasadnutí senátu 17. 3. 1999 bez prítomnosti navrhovateľky predbežne prerokoval podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 293/1995 Z. z. a po zistení, že predložený podnet spĺňa náležitosti predpísané § 20 ods. 3 citovaného zákona, ho prijal na konanie.

Ústavný súd požiadal Okresný súd v Dunajskej Strede o predloženie spisu vedeného pod sp. zn. P 5/96 a o vyjadrenie k podnetu [REDAKOVANÉ].

Z predloženého spisu ústavný súd zistil skutkový stav veci P 5/96.

[REDAKOVANÉ] podala na Okresný súd v Dunajskej Strede 2. 1. 1996 návrh na začatie konania o zverenie maloletej [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], do jej výchovy. Návrh na Okresný súd v Dunajskej Strede podala na základe zistení, že matka, ktorá má v súčasnosti s dcérou trvalé bydlisko v Kanade, sa o [REDAKOVANÉ] primerane nestará, nie je náležite zabezpečená jej príprava na budúce povolanie a je pod zlým výchovným vplyvom.

Dňa 31. 1. 1996 podal terajší manžel matky maloletej [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] žiadosť o osvojenie maloletej, následne ju však zobral späť. Súd konanie vo veci osvojenia maloletej 28. 2. 1996 zastavil.

Dňa 14. 2. 1996 požiadal sudca konajúci vo veci o prešetrenie výchovného prostredia [REDAKOVANÉ] v súvislosti s prípadným umiestnením maloletej do jej výchovy. Šetrenie vykonal Obvodný úrad Bratislava 2, ktorý podmienky hodnotil ako vhodné pre výchovu vnučky. Stará matka obýva sama 4-izbový zariadený byt a má dostatočný príjem postačujúci aj pre výživu vnučky. Okrem informácie o príjme podal zamestnávateľ starej matky aj krátke pracovné hodnotenie. Ďalšie šetrenie povesti a správania starej matky súd nevykonával.

Opätovne 15. 2. 1996 podal [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] návrh na osvojenie [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ]. Išlo o totožný text návrhu ako v predchádzajúcom prípade, svoj návrh spresnil tak, že má záujem o zrušiteľné osvojenie, a to vzhľadom na vek dieťaťa.

Prvé pojednávanie vo veci vytýčené na 28. 2. 1996 bolo odročené z dôvodu práceneschopnosti matky.

Dňa 6. 3. 1996 vyžiadal sudca konajúci vo veci správu o matke a rodinných a výchovných pomeroch z prechodného bydliska v Dolnom Štáli, kde sa matka s maloletou zdržiavajú v čase pobytu v Slovenskej republike. Súd pomery v Kanade – mieste trvalého bydliska – neprešetroval.

Ďalšie pojednávanie vo veci sa uskutočnilo 15. 4. 1996, pričom matka maloletej udelila plnú moc na zastupovanie v konaní svojmu manželovi [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ]. Stará matka [REDAKOVANÉ] splnomocnila pre konanie JUDr. Renátu Fardousovú.

Pojednávanie vo veci po vypočutí zúčastnených bolo odročené na 13. 5. 1996. Počas pojednávania manželia [REDAKOVANÉ] spochybnili povest' starej matky [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ].

Dňa 22. 4. 1996 po prvom pojednávaní, ktorého sa [REDAKOVANÉ] zúčastnila, podala na súd návrh na vylúčenie sudcu Mgr. Rudolfa Novotného z konania vo veci a žiadosť o pridelenie veci inému súdu.

Dňa 3. 5. 1996 oznámila [REDAKOVANÉ] súdu okolnosti zanedbania starostlivosti o maloletú [REDAKOVANÉ] matkou a dohodu, že sa o vnučku trvale postará.

Matka maloletej [REDAKOVANÉ] dňa 9. 5. 1996 požiadala súd o prerušenie všetkých konaní vo veci maloletej, lebo začali ich reštitučné konania, kvôli ktorým prišli z Kanady. Podala sťažnosť na sudcu konajúceho vo veci Mgr. Rudolfa Novotného, odvolanie voči návrhu [REDAKOVANÉ] pre jeho nekvalifikovanosť a neopodstatnenosť, žiadala zrušiť výsluch jej osoby a zastaviť konanie, žiadala o odročenie pojednávania, lebo sa chce dohodnúť o riešení s otcom dieťaťa a psychológom.

Obvodný úrad Veľký Meder, v sídle ktorého má [REDAKOVANÉ] spolu so svojou dcérou [REDAKOVANÉ] prechodné bydlisko, podal súdu 10. 5. 1996 správu, že od 8. 1. 1996, odkedy sa matka s dcérou prisťahovali do obce, neboli zistené okolnosti, ktoré by bránili matke vo výchove dcéry.

Tretie pojednávanie vo veci konané 13. 5. 1996 bolo odročené na neurčito.

V tomto čase umiestnila matka svoju dcéru v detskej psychiatrickej nemocnici. Počas pobytu v nemocnici maloletú [REDAKOVANÉ] navštívil otec aj stará matka. Z tohto pobytu pochádza komplexné hodnotenie maloletej, ktoré však matka opakovane napadla.

V spise je založené predbežné opatrenie Obvodného úradu vo Veľkom Mederi s (evidentne opravovaným) dátumom 31. 5. 1996 na umiestnenie maloletej [REDAKOVANÉ] do starostlivosti starej matky [REDAKOVANÉ] po prepustení z psychiatrickej nemocnice. Ide o rozhodnutie toho istého orgánu, ktorý pred tromi týždňami oznámil, že nezistil žiadne okolnosti, ktoré by odôvodňovali umiestniť dieťa do starostlivosti inej osoby, ako je matka. Dieťa z psychiatrickej starostlivosti však prevzala do svojej opaterky matka a odcestovala s ním do Kanady.

Všetci sudcovia Okresného súdu v Dunajskej Strede sa zhodne vyjadrili, že sa necítia byť zaujatí vo veci. Spis bol 11. 6. 1996 predložený na rozhodnutie Krajskému súdu v Bratislave, ktorý ho 11. 7. 1996 ako predčasne predložený vrátil späť.

So žiadosťou o pomoc pri riešení vzniknutej situácie sa na okresný súd obrátila 27. 6. 1996 stará matka [REDAKOVANÉ]. Dňa 3. 7. 1996 vstúpila do konania okresná prokurátorka.

Súd 15. 7. 1996 zistil, že matka s dcérou opätovne odcestovala do Kanady, napriek tomu jej do miesta prechodného bydliska opakovane doručoval výzvu na oznámenie konkrétnej námietky, ktorou odôvodňuje zaujatosť celého súdu v Dunajskej Strede (výzva bola odoslaná 6. 8. 1996 a 19. 8. 1996).

██████████ žiadala 26. 8. 1996 Okresný súd v Dunajskej Strede o vydanie predbežného opatrenia na zverenie vnučky ██████████ do jej starostlivosti a 20. 9. 1996 oznámila súdu dôkazy, ktoré odôvodňujú vydanie takéhoto rozhodnutia.

Krajský súd v Bratislave rozhodol, že sudcovia Okresného súdu v Dunajskej Strede nie sú vylúčení z konania vo veci.

Okresný súd v Dunajskej Strede vyžiadal 31. 10. 1996 a 5. 11. 1996 správy potrebné pre rozhodnutie vo veci, ktoré boli súdu doručené v priebehu mesiaca november.

Maloletá ██████████ 19. 11. 1996 napísala sudcovi list, že chce žiť so svojou matkou.

██████████ podal osobne 25. 11. 1996 svoje vyjadrenie k veci, ospravedlnil svoju neúčast' na pojednávaní a žiadal, aby súd vytýčil termín pojednávania na 28. 11. 1996 o 9.30 h.

Pojednávanie vytýčené na 28. 11. 1996 bolo odročené na 18. 12. 1996 s tým, že súd vykoná ďalšie dokazovanie vo veci samej.

Bez predvolania sa dňa 5. 12. 1996 dostavila na súd matka maloletej ██████████ so svojim manželom, aby vypovedala vo veci, následne 10. 12. 1996 dovedla na súd svoju dcéru ██████████ aby bola vypočutá k veci.

Dňa 6. 12. 1996 stará matka ██████████ navrhla vykonanie ďalších dôkazov vo veci.

V poradí piate pojednávanie sa konalo 18. 12. 1996 a bolo odročené na 16. 1. 1997 s tým, že budú vykonané ďalšie dôkazy. Súd rozhodol, že vymenuje súdneho znalca na vypracovanie znaleckého posudku o maloletej ██████████

Súd uznesením 19. 12. 1996 rozhodol o zamietnutí návrhu starej matky ██████████ na vydanie predbežného opatrenia na zverenie maloletej do jej výchovy.

Matka ██████████ sa 10. 1. 1997 vyjadrila, že sa odmieta zúčastňovať pojednávani, lebo je presvedčená, že dochádza k trvalému porušovaniu jej ľudských

práv. Toho istého dňa podala na súd vyjadrenie označené ako „Memorandum“, 14. 1. 1997 požiadala súd o spojenie veci s konaním o pozbavenie rodičovských práv [REDACTED], otca dieťaťa.

Okresný úrad v Dunajskej Strede podal 15. 1. 1997 súdu správu o rodinných pomeroch.

Na pojednávaní 16. 1. 1997 bola konajúcim sudcom uložená poriadková pokuta [REDACTED] pre rušenie pojednávania a neprimerané správanie.

Do konania o zverenie maloletej [REDACTED] do starostlivosti starej matky po prvýkrát vstúpil otec maloletej [REDACTED] keď 23. 1. 1997 podal návrh na vydanie predbežného opatrenia na zákaz vycestovania maloletej [REDACTED] s matkou do Kanady.

Navrhovateľka [REDACTED] podala 23. 1. 1997 súdu návrh na vykonanie ďalších dôkazov.

Súd uznesením z 30. 1. 1997 rozhodol o pribratí súdneho znalca do konania. Dňa 31. 1. 1997 bolo súdu doručené odvolanie maloletej, ktoré podáva v Deň ľudských práv, žiada, aby ich súd dodržiaval, odmieta podrobenie sa znaleckému posudzovaniu, nesúhlasí so skúmaním duševného stavu. Podanie znaleckého posudku odmietla znalkyňa, ktorú určil súd, a vrátila súdu kompletný spisový materiál dňa 13. 2. 1997.

Dňa 17. 2. 1997 vydal súd uznesenie o zamietnutí návrhu matky na zákaz návštev otca a starej matky u maloletej z dôvodu, že maloletá [REDACTED] sa opätovne zdržiavala v Kanade. Toho istého dňa obdržal súd oznámenie Okresného úradu v Dunajskej Strede, že rodinné pomery v prechodnom bydlisku [REDACTED] a jej dcéry neboli zistené, nakoľko pracovníci úradu neboli do domu vpustení.

V poradí siedme pojednávanie vo veci dňa 18. 2. 1997 bolo odročené na 6. 3. 1997.

Okresný súd uznesením z 21. 2. 1997 zamietol návrh otca na vydanie predbežného opatrenia, ktorým sa zakazuje maloletej vycestovať do Kanady bez jeho súhlasu. [REDACTED] požiadala 24. 2. 1997 o pribratie svojho manžela za účastníka konania a podala návrh na vylúčenie [REDACTED] z konania.

Obecný úrad v Dolnom Štáli opätovne 4. 3. 1997 súdu oznámil, že nemá vedomosti o rodinných pomeroch [REDACTED]

Okresný úrad v Šali, kde má svoje trvalé bydlisko otec [REDACTED] oznámil súdu 6. 3. 1997 pomery na strane otca.

Toho istého dňa [REDACTED] súdu oznámila, že na zastupovanie v konaní splnomocňuje JUDr. Romana Maťašovského, Bratislava.

Ôsme pojednávanie v poradí sa uskutočnilo 6. 3. 1997. Opätovne boli vypočutí účastníci, matka sa na pojednávaní správala neprimerane, za čo jej bola uložená poriadková pokuta. Súd rozhodol, že je potrebné pribrať do konania znalca a pojednávanie odročil na neurčito.

[REDACTED] podala 7. 3. 1997 odvolanie „Proti všetkým rozhodnutiam...“.

Otec maloletej [REDACTED] [REDACTED] podal 10. 3. 1997 odvolanie proti rozhodnutiu o zamietnutí návrhu na vydanie predbežného opatrenia vo veci zákazu vycestovania maloletej [REDACTED] s matkou do Kanady. [REDACTED] podal zároveň súdu návrh na úpravu styku s dieťaťom a rodičovských práv.

[REDACTED] navrhla súdu 20. 3. 1997 doplnenie dôkazov a 27. 3. 1997 zaslala sudcovi Novotnému „Dôležitý oznam“. Navrhla zabezpečiť dôkazy o pomeroch starej matky [REDACTED], jej vyšetrenie znalcom-psychiatrom a posudok o zdravotnom stave.

[REDACTED] po tretíkrát podal 27. 3. 1997 návrh na zrušiteľné osvojenie maloletej [REDACTED]

Maloletá [REDACTED] sa 1. 4. 1997 pre súd vyjadrila, že si neželá stretnutie so svojím otcom, že žije, študuje a lieči sa v Kanade, o čom predložila svoje doklady.

Okresný úrad Dunajská Streda k odvolaniu otca vo veci zamietnutia návrhu na vydanie predbežného opatrenia na úpravu styku s dcérou uviedol, že za zásadné považuje podanie znaleckého posudku pedopsychiatrom, na základe ktorého by bolo možné rozhodnúť o riešení veci. K odvolaniu otca sa vyjadrila 30. 4. 1997 aj stará matka [REDACTED], ktorá návrh otca podporila a označila ho za taký, ktorý zároveň podporuje aj ňou podaný pôvodný návrh.

Okresný súd v Dunajskej Strede predložil 13. 5. 1997 spis na rozhodnutie Krajskému súdu v Trnave. Tento spis 23. 6. 1997 (s dátumom 28. 5. 1997) bol okresnému súdu vrátený s výzvou na odstránenie väd. List súdu ale súvisí s odvolaním matky a to nebol dôvod, prečo ho okresný súd na súd krajský predkladal.

Dňa 23. 6. 1997 bolo doručené uznesenie z 28. 5. 1997 o odmietnutí odvolania maloletej [REDAKOVANÉ]. Súd zrušil uznesenie súdu I. stupňa z 21. 2. 1997 a vec vrátil na ďalšie konanie.

Podľa vyjadrenia predsedníčky súdu, ktoré zaslala ústavnému súdu, došlo k zmene konajúceho sudcu 1. 4. 1997. Stala sa ňou JUDr. Mária Kepessyová, ktorá 4. 7. 1997 zaslala výzvu na doplnenie odvolania matke [REDAKOVANÉ]. Výzva bola opakovane doručovaná 5. 8. 1997.

Dňa 8. 8. 1997 prokurátorka požiadala o podanie správy o stave v konaní o veci. Súdom bola správa podaná 8. 9. 1997. Toho istého dňa sa súd obrátil na rodičov [REDAKOVANÉ], aby mu podali správu, kde sa ich dcéra [REDAKOVANÉ] t. č. nachádza. Na súd sa bez predvolania 15. 9. 1997 dostavil [REDAKOVANÉ], otec [REDAKOVANÉ], ktorý sudkyňi oznámil, že [REDAKOVANÉ] sa spolu so svojou dcérou [REDAKOVANÉ] a manželom nachádza v Kanade a nie je mu známe, či sa ešte na Slovensko vráti. Ako dôkaz o tvrdených skutočnostiach doložil list z 18. 7. 1997, ktorý dostal od svojej vnučky z Kanady.

Konajúca sudkyňa 6. 10. 1997 vyzvala [REDAKOVANÉ], aby súdu oznámil, kedy [REDAKOVANÉ] s dcérou vycestovali do Kanady. Listom dňa 24. 10. 1997 [REDAKOVANÉ] oznámil, že sa tak stalo 6. 5. 1997. Sudkyňa zaslala 27. 10. 1997 právnemu zástupcovi starej matky výzvu na oznámenie, či trvajú na vydaní predbežného opatrenia vo veci, keďže matka aj s dcérou sa zdržiavajú v Kanade, a to podľa tvrdení otca [REDAKOVANÉ] neurčitý čas. Právny zástupca starej matky súdu 31. 10. 1997 oznámil, že na podanom návrhu trvajú.

Informáciu o postupe v konaní o veci vyžiadala prokuratúra 13. 11. 1997, správa bola podaná 4. 12. 1997. Dňa 28. 11. 1997 požiadala sudkyňa Obecný úrad v Dolnom Štáli a oddelenie Policajného zboru vo Veľkom Mederi o oznámenie adresy v Kanade, na ktorej sa zdržiava [REDAKOVANÉ] so svojou dcérou a manželom. Obecný úrad súdu oznámil, že túto adresu nepozná. Obvodné oddelenie Policajného zboru vo

Veľkom Mederi listom 29. 1. 1998 súdu oznámilo, že [REDAKOVANÉ] sa so svojou dcérou zdržiava na adrese: [REDAKOVANÉ]

Otec maloletej [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] spolu so starou matkou [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] podali na súd návrh na vydanie predbežného opatrenia o zverenie maloletej [REDAKOVANÉ] do starostlivosti otca, resp. starej matky. Trval aj na pôvodne podanom návrhu a chcel sa spolu so starou matkou pokúsiť o vydanie dcéry z Kanady. Stará matka s podaným návrhom v plnom rozsahu súhlasila. Dňa 6. 2. 1998 požiadala o podanie správy o stave konania vo veci prokuratúra.

Dňa 24. 2. 1998 súd vydal uznesenie o predbežnom opatrení, ktorým uložil zákaz matke vycestovať do Kanady, zákaz [REDAKOVANÉ] vycestovať do Kanady, povinnosť matky odovzdať po návrate z Kanady na Slovensko pas, vo zvyšku bol návrh zamietnutý.

Uvedené predbežné opatrenie bolo súdom vydané v čase, keď sa matka spolu s dcérou [REDAKOVANÉ] nachádzali v Kanade.

[REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], manžel a zástupca [REDAKOVANÉ] (nachádzajúci sa na území Slovenskej republiky), odmietol 12. 3. 1998 súdu oznámiť adresu pobytu [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] a jej dcéry v Kanade. Dňa 25. 3. 1998 podal súdu odvolanie proti rozhodnutiu. Dňa 27. 3. 1998 bola sťažnosť [REDAKOVANÉ] adresovaná Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky postúpená na vybavenie Okresnému súdu v Dunajskej Strede. Krajský súd v Trnave doručil 6. 4. 1998 Okresnému súdu v Dunajskej Strede vyhlásenie [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ].

Okresný súd v Dunajskej Strede v odpovedi na sťažnosť, ktorá mu bola postúpená Najvyšším súdom Slovenskej republiky informoval [REDAKOVANÉ] o uskutočnenom konaní vo veci. [REDAKOVANÉ] ako reakciu na tento list podala odvolanie a dovolanie na Krajský súd v Trnave. V tomto podaní sa arogantne vyjadrila o pracovníkoch Okresného súdu v Dunajskej Strede, právnych zástupcoch a podala nezmyselné návrhy. Tzv. „Rozkazom“ sa [REDAKOVANÉ] 31. 3. 1998 domáhala na okresnom súde predloženia rôznych dôkazov.

Proti uzneseniu z 24. 2. 1998 podali 6. 4. 1998 odvolanie [REDAKOVANÉ] a stará matka [REDAKOVANÉ], ktorí žiadali, aby súd vydal nové rozhodnutie podľa pôvodného návrhu, ku ktorému pripojili doplnok, podľa ktorého má vydanie maloletej [REDAKOVANÉ] z Kanady zabezpečiť zastupiteľský úrad Slovenskej republiky v Kanade.

Spis vo veci si dňa 8. 4. 1998 vyžiadal Krajský súd v Trnave. Okresnému súdu boli dňa 9. 4. 1998 postúpené podania [REDAKOVANÉ]. Najvyšší súd Slovenskej republiky postúpil Okresnému súdu v Dunajskej Strede ďalšie podania [REDAKOVANÉ] označené ako Dovolanie k rozhodnutiam 5 Co 186/97 a 5 Co 187/97 a doplnenie podania, ku ktorému bolo pripojené vyhlásenie [REDAKOVANÉ], že si neželá vrátiť sa na Slovensko.

Toho istého dňa zaslala [REDAKOVANÉ] súdu v Dunajskej Strede faxy týkajúce sa prejednávanej veci. Okresný súd [REDAKOVANÉ] informoval o prípadoch, v ktorých je možné podať dovolanie.

Dňa 4. 6. 1998 zaslali otec [REDAKOVANÉ] a stará matka vyjadrenie k odvolaniu [REDAKOVANÉ] o predbežnom opatrení.

Dňa 3. 6. 1998 a 4. 6. 1998 boli súdu doručené vyjadrenia [REDAKOVANÉ], ktoré zaslala rôznym inštitúciám na území Slovenskej republiky, a ktoré obsahovali rôzne urážky a obvinenia týkajúce sa činnosti súdu i iných orgánov Slovenskej republiky.

Okresný súd postúpil spis na rozhodnutie 8. 7. 1998 Krajskému súdu v Trnave.

Krajský súd v Trnave rozhodol uznesením 5 Co 285/98-538, ktoré bolo doručené okresnému súdu 4. 9. 1998. Súd zamietol uznesenie súdu v časti týkajúcej sa zákazu vycestovania matky s dieťaťom do zahraničia a v ostatnej časti uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil.

[REDAKOVANÉ] navrhla 28. 10. 1998 súdu vykonať ďalšie dôkazy vo veci. Podanie obsahovalo mnoho informácií, invectív na predstaviteľov Slovenskej republiky, právneho zástupcu navrhovateľov vo veci i ďalšie údaje s vecou nesúvisiace.

[REDAKOVANÉ] 10. 12. 1998 oznámila súdu, že odvoláva plnú moc udelenú svojmu manželovi na zastupovanie v konaní o maloletej [REDAKOVANÉ]

V období od 4. 9. 1998 do dátumu predloženia podnetu na ústavný súd neurobil súd vo veci žiadne úkony okrem doručenia rozhodnutí krajského súdu účastníkom konania.

Ústavný súd požiadal Okresný súd v Dunajskej Strede aj o vyjadrenie k podnetu [REDACTED].

Sudkyňa konajúca vo veci podala k podnetu svoje vyjadrenie, v ktorom uviedla: „Nesúhlasím s tvrdeniami uvedenými v podaní starej matky malol. dieťaťa [REDACTED] v právnej veci starostlivosti o malol. [REDACTED]. Spis mi bol pridelený po sudcovi Mgr. Rudolfovi Novotnom. Vo veci som doteraz konala plynule podľa mojich vedomostí a podľa najlepšieho svedomia a vedomia. Práve účastníci konania, najmä matka malol. dieťaťa a jej manžel svojimi prípismi označené ako odvolanie, dovolanie a podobne, sťažili plynulosť súdneho konania. V týchto svojich podaniach osočovali nielen sudcov Okresného súdu v Dunajskej Strede, ale i sudcov Krajského súdu v Trnave.

Ja som od 1. 8. 1998 do 24. 8. 1998 čerpala riadnu dovolenku. Medzičasom som ochorela dňa 19. a 20. 8. 1998 som bola hospitalizovaná v NsP v Dunajskej Strede. Po hospitalizácii som bola až do 26. 11. 1998 dlhodobo práceneschopná. Ako to vyplýva z obsahu spisu, Krajský súd v Trnave o predbežnom opatrení rozhodol uznesením zo dňa 26. 8. 1998 počas mojej neprítomnosti v práci. Spis bol vrátený I. stupňovému súdu dňa 4. 9. 1998 počas mojej práceneschopnosti. Úpravou zo dňa 11. 11. 1998 za trvania práceneschopnosti som dala pokyn na doručenie uznesenia Krajského súdu v Trnave účastníkom konania. Právnomu zástupcovi starej matky uznesenie bolo doručené dňa 18. 11. 1998. V mesiaci december od 21. 12. 1998 až do 7. 1. 1999 som bola opäť práceneschopná. Ako to vyplýva z uznesenia odvolacieho súdu, predmetnú vec treba ďalej riešiť v zmysle zmluvy medzi Republikou Československou a Spojeným Kráľovstvom Veľkej Británie a Írska o právnej pomoci vo veciach občiansko-právnych. Po mojom návrate do práce vzhľadom na zložitosť predmetného prípadu som doposiaľ vypracovala len koncepty dožiadania do Kanady v súlade zmluvy publikovanej ako vyhláška č. 70/26 podľa článku 7 a 8. Vzhľadom na tieto skutočnosti som toho názoru, že podanie starej matky [REDACTED] je neopodstatnené, nakoľko vo veci sa plynule koná bez vážnejších priet'ahov.“

Následne 4. 3. 1999 sa k veci vyjadrila aj predsedníčka Okresného súdu v Dunajskej Strede, ktorá uviedla: „Návrh na zverenie malol. [REDACTED] do

výchovy starej matky [REDACTED] napadol na okresný súd dňa 8. 1. 1996. Vec bola pridelená sudcovi Mgr. Rudolfovi Novotnému, ktorý vo veci konal bez priesťahov až do 31. 3. 1997, nakoľko vtedy bol ako sudca prevedený na trestný úsek OS v Dun. Strede.

Vec dňa 1. 4. 1997 bola pridelená sudkyňi JUDr. Márii Képesyovej , ktorá napriek sťaženým podmienkam (maloletá spolu so svojou matkou sa zdržiavajú v zahraničí – v Kanade) ako postupovala bez priesťahov, robila vo veci potrebné úkony, rozhodla o predbežnom opatrení, proti ktorému uzneseniu bolo podané odvolanie. Krajský súd v Trnave o odvolaní rozhodol dňa 26. 8. 1998 a spis na OS v Dun. Strede bol vrátený dňa 4. 9. 1998 vtedy konajúca sudkyňa bola práceneschopná, preto úpravu na doručenie uznesenia KS v Trnave dala až po nástupe z PN dňa 11. 11. 1998. Po vrátení spisu z ÚS SR konajúca sudkyňa vo veci pokračuje v zmysle uznesenia KS v Trnave.

Vo veci o pôvodnom návrhu [REDACTED] o zverenie malol. [REDACTED] do jej výchovy doteraz rozhodnuté nebolo čo podľa obsahu spisu je spôsobené konaním účastníkov matky maloletej, ktorá konanie súdu sťažuje svojimi sťažnosťami a rôznymi podaniami, ako aj konaním starej matky malol. a nie priesťahmi spôsobenými postupom súdu.“

Ústavný súd uskutočnil verejné pojednávanie vo veci 21. apríla 1999.

Predsedníčka Okresného súdu v Dunajskej Strede Anna Móroczová ospravedlnila listom z 15. 4. 1999 Spr. 1502/99 svoju neúčast' na pojednávaní z dôvodu pracovnej zaneprázdnenosti. Pojednávanie sa uskutočnilo za účasti JUDr. Igora Gažíka, právneho zástupcu predkladateľky podnetu, ktorý počas pojednávania rozšíril uplatnenú námietku porušenia ústavy aj o porušenie čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Súd rozšírenie námietok uznesením odmietol.

II.

Ústavný súd opakovane vyslovil právny názor, podľa ktorého v konaní o každom podnete pred ústavným súdom, v ktorom navrhovateľ namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu (inú právnu ochranu), ako aj práva na spravodlivý proces z toho dôvodu, že všeobecný súd nekonal spôsobom ustanoveným v zákone, je nevyhnutné, aby boli najprv vyčerpané všetky právne prostriedky ich ochrany, ktoré sú navrhovateľovi dostupné (I. ÚS 1/97; I. ÚS 49/98).

Podľa § 6 ods. 1 zákona č. 335/1991 Zb. o súdoch a sudcoch vo veci priesťahov v konaní možno podať sťažnosť na orgány štátnej správy súdov. Podrobnosti o sťažnostiach na postup súdu a o ich vybavovaní § 6 ods. 2 zákona č. 335/1991 Zb. odkazuje na osobitné zákony. Podávanie sťažností, postup pri vybavovaní sťažností a vybavovanie sťažností upravuje tretia časť zákona č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich (zákon o štátnej správe súdov) v znení neskorších predpisov.

Účelom priznania práva podať sťažnosť na priesťahy v konaní je poskytnutie príležitosti súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov (II. ÚS 26/95).

Okolnosti, za ktorých [REDAKOVANÉ] namietla porušenie svojho práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov, sú netypické. Namietnuté porušenie práva sa mohlo udiť neúčelnou činnosťou všeobecného súdu. Sťažnosť na postup súdu podľa § 17 ods. 1 zákona č. 80/1992 Zb. z dôvodu priesťahov v konaní možno v okolnostiach prípadu [REDAKOVANÉ] pokladať za prostriedok s nižšou mierou pravdepodobnosti odstránenia protiprávneho stavu, než akú má sťažnosť vtedy, keď je súd nečinný. Napriek tomu [REDAKOVANÉ] tento právny prostriedok uplatnila. Dňa 20. 1. 1998 podala predsedovi Okresného súdu v Dunajskej Strede sťažnosť na priesťahy v konaní vo veci vedenej pod sp. zn. P 5/96. Predseda Okresného súdu v Dunajskej Strede sťažovateľke oznámil, že sťažnosť považuje za neopodstatnenú, pretože

sudkyňa vo veci plynule koná. Svoju nespokojnosť s vybavením sťažnosti oznámila sťažovateľka predsedovi Krajského súdu v Trnave. Predseda súdu listom Spr. 5015/98 zo 6. 5. 1998 [REDAKOVANÉ] oznámil, že nezistil žiadne skutočnosti nesvedčujúce tvrdeniu o nedostatočnom vybavení sťažnosti. Príležitosť odstrániť protiprávny stav zapríčinený namietnutým porušením práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov orgány všeobecného súdnictva nevyužili. Predkladateľka podnetu opodstatnene namietla porušenie svojho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov na ústavnom súde.

Ústava Slovenskej republiky nezaručuje osobám právo na konanie bez akýchkoľvek prietáhov. Oprávnená osoba má zaručené právo na taký postup štátneho orgánu, ktorý je zbavený zbytočných prietáhov. Preto ústavný súd v konaní o podnete namietajúcom porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov vždy skúma, ako sa v okolnostiach konkrétneho prípadu rešpektuje účel práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov.

Účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby neodstráni. Až právoplatným rozhodnutím sa vytvára právna istota. Preto pre splnenie ústavného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 nestačí, aby štátny orgán vec prerokoval. Ústavné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa splní až právoplatným rozhodnutím štátneho orgánu, na ktorom sa osoba domáha odstránenia právnej neistoty ohľadne svojich práv (II. ÚS 26/95)

Pri hodnotení, či v súdnom konaní P 5/96 vedenom pred Okresným súdom v Dunajskej Strede došlo k zbytočným prietáhom, ústavný súd tak ako vždy v konaní o namietnutom porušení práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov vzal do úvahy tri základné kritériá, ktorými sú správanie účastníka konania, povaha veci, o ktorej súd rozhoduje, a spôsob, akým súd o veci rozhoduje (správanie súdu).

Správanie účastníka konania môže súd zbaviť zodpovednosti za prieťahy v konaní, len ak dôsledkom správania účastníka je spomalenie postupu konania. Pasívne správanie účastníka, jeho spoľahnutie sa na správnosť postupu sudcu nie je okolnosťou, ktorou možno ospravedlniť nečinnosť alebo neprimerane zdĺhavý postup sudcu. Okrem toho prieťahy v konaní, ktoré možno pripísať správaniu účastníka konania, nevylučujú zodpovednosť štátu za to, že o právach účastníka konania sa rozhoduje dlhšie, ako je primerané podľa povahy veci, ak ide o zbytočný prieťah zapríčinený nečinnosťou súdu.

Postup v konaní P 5/96 spomalilo uplatnenie práv účastníkov konania a vedľajších účastníkov konania. [REDACTED] [REDACTED] podal 31. januára 1996 žiadosť o osvojenie maloletej [REDACTED]. Následne ho vzal späť. Návrh na zrušiteľné osvojenie menovanej podal opätovne 15. februára 1996. Manželia [REDACTED] [REDACTED] požiadali 9. mája 1996 súd o prerušenie všetkých konaní vo veci maloletej z dôvodu, že sa začali reštitučné konania, kvôli ktorým prišli do Slovenskej republiky z Kanady. [REDACTED] požiadala 24. februára 1997 o pribratie svojho manžela za účastníka konania a podala návrh na vylúčenie [REDACTED] z konania, 7. marca 1997 podala „Odvolanie proti všetkým rozhodnutiam súdu“. Návrh [REDACTED] [REDACTED] možno hodnotiť ako zmätený. Jej manžel [REDACTED] je účastníkom konania od samého začiatku, pretože podal návrh na osvojenie [REDACTED] a po celé konanie má udelené plnomocenstvo na zastupovanie [REDACTED]. Konanie o zverení dieťaťa do výchovy sa začalo na návrh [REDACTED], a preto návrhu [REDACTED] [REDACTED] na vylúčenie [REDACTED] z konania súd nemohol vyhovieť.

Správanie účastníkov konania vo veci P 5/96 ústavný súd hodnotil ako správanie, ktoré spomalilo postup okresného súdu, ale toto správanie nemožno hodnotiť ako správanie, ktoré bolo výlučnou príčinou, kvôli ktorej Okresný súd v Dunajskej Strede neodstránil právnu neistotu ohľadne určenia osoby, ktorej sa maloletá [REDACTED] zverí do výchovy.

Druhým kritériom pre rozhodnutie o tom, či právo osoby na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov bolo porušené, je povaha veci, o ktorej sa rozhoduje. V rámci preskúmania tohto kritéria ústavný súd prihliada na povahu práv, ktoré sú predmetom konania, a na zložitosť veci.

Pri hodnotení povahy práv, ktoré sú predmetom konania, ústavný súd zohľadňuje judikatúru štrasburských orgánov, ktorá o. i. potvrdzuje, že v špecifických prípadoch pri posudzovaní doby konania pred súdnymi orgánmi treba brať do úvahy nielen celkovú zložitosť prípadu, postup účastníka súdneho konania a postup príslušného súdu, ale tiež samotný predmet konania, t. j. čo je pre účastníka konania v tomto konaní v stávke - „at stake“ (rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „Súd“) z 31. marca 1987, X. v. France, rozsudok Súdu z 20. marca 1989, Bock v. Germany, rozsudok Súdu z 31. marca 1992, X. v. France, rozsudok Súdu z 26. apríla 1994, Vallée v. France, rozsudok Súdu z 8. februára 1996, A. and others v. Denmark a i.). Medzi tie veci, u ktorých sa pri posudzovaní dĺžky konania zohľadňuje aj predmet konania, judikatúra štrasburských orgánov zaradila aj vzájomné vzťahy medzi rodičmi a deťmi, takže konaniu o nich majú príslušné súdne orgány venovať „mimoriadnu starostlivosť, nakoľko akékoľvek procesné omeškanie v takejto veci môže mať za následok de facto rozhodnutie o otázke predloženej súdu“ (rozsudok Súdu z 8. júla 1987, H. v. United Kingdom, para. 85).

Osobitnú povahu vzťahov medzi rodičmi a deťmi a pri výchove detí v kontexte práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov uznal aj ústavný súd, keď vo veci sp. zn. II. ÚS 40/97 uviedol: „Výchovné pôsobenie matky je... nezastupiteľné a neodôvodnené zotrúvanie vo výchovnom zariadení môže výrazným spôsobom zasiahnuť do života mladého človeka“. Podobne vo veci I. ÚS 70/98 ústavný súd rozhodol o zbytočných prietáchoch v konaní o výchove maloletého dieťaťa odlúčeného od matky. V okolnostiach konania o podnete ██████████ ústavný súd zistil, že aj predmetom konania vo veci P 5/96 je zverenie maloletého dieťaťa do výchovy. Povahu práv, o ktorých má Okresný súd v Dunajskej Strede rozhodnúť, tento orgán

nevzal náležite do úvahy. Ako dôvod sudkyňa konajúca vo veci uviedla, že vzhľadom na zložitosť prípadu po svojom návrate do práce v januári 1999 „doposiaľ vypracovala len koncepty dožiadania do Kanady“.

Zložitosť veci nemožno predpokladať. Zložitosť veci zbavuje súd zodpovednosti za pretrvávajúcu právnu neistotu účastníka vtedy, ak súd priebežne robí úkony prispievajúce k odstráneniu príčin zložitosti veci. Základnými kritériami pre hodnotenie veci ako zložitej je skutkový stav veci a platná právna úprava relevantná pre rozhodnutie o veci (II. ÚS 26/95).

Právna neistota v konaní pred okresným súdom spočívala v určení osoby, ktorá sa bude o dieťa starať. Vychádzajúc z okolností prípadu treba vec považovať za zložitú skôr skutkovo ako právne. Prameňom práva významným pre rozhodnutie o veci je Zákon o rodine. Do úvahy prichádza aj úprava právnych vzťahov medzi štátnymi orgánmi Slovenskej republiky a Kanadou, a to dvojstranná Zmluva medzi Republikou československou a Spojeným kráľovstvom Veľkej Británie a Írska o právnej pomoci vo veciach občianskych a obchodných v znení a doplnení zo dňa 15. februára 1935 na vykonávanie dôkazov v civilných veciach akéhokoľvek druhu, rovnako aj na doručovanie písomností. Pokiaľ je predmetom dožiadania len doručenie písomností, je možné použiť aj Dohovor o doručovaní súdnych a mimosúdnych písomností v cudzine v občianskych a obchodných veciach (vyhl. č. 85/1982 Zb.). Táto okolnosť môže mať za následok zdĺhavosť konania. Ústavný súd už v predchádzajúcom konaní uviedol, že zdĺhavosť postupu v konaní nezbavuje sudcu zodpovednosti za prieťahy v konaní, ak nečinnosťou, nesprávnou organizáciou svojej práce alebo inými nedostatkami vo svojej činnosti prispeje k tomu, že konanie o práve občana trvá dlho (II. ÚS 26/95).

Vec [REDAKOVANÉ] o zverenie dieťaťa do výchovy bola JUDr. Képešyovej pridelená 1. 4. 1997. V tomto čase už [REDAKOVANÉ] s dcérou mali trvalé bydlisko v Kanade. Rozhodnutie vo veci si vyžadovalo poskytnutie právnej pomoci Kanadou, o ktorú mala sudkyňa požiadať bezprostredne po tom, čo sa so spisovým materiálom a uskutočneným konaním vo veci oboznámila. Dr. Képešyová však vo svojom

stanovisku z 27. 1. 1999 pre ústavný súd uviedla, že potreba vec riešiť v zmysle zmluvy medzi Republikou Československou a Spojeným kráľovstvom Veľkej Británie a Írska o právnej pomoci vo veciach občianskoprávných vyplynula z odvolacieho spisu, ale keďže bola dlhodobo práceneschopná, po návrate do práce vzhľadom na zložitosť predmetného prípadu vypracovala len koncepty dožiadania do Kanady. V spisovom materiáli P 5/96, ktorý bol predložený ústavnému súdu, sa však uvádzané koncepty nenachádzali.

Námietka zložitosti veci v konaní P 5/96 podľa názoru ústavného súdu nemá opodstatnenie. Spor o zverenie dieťaťa do výchovy pred Okresným súdom v Dunajskej Strede sa vedie medzi účastníkmi, z ktorých niektorí žijú v Kanade. Vykonávanie časti procesných úkonov by sa mohlo uskutočňovať v súčinnosti s orgánmi cudzieho štátu, pretože bez poznatkov z Kanady nemôže súd zistiť, ako sa [REDAKOVANÉ] starajú o maloletú [REDAKOVANÉ]. Ústavný súd v konaní o podnete [REDAKOVANÉ] však zistil, že v spise Okresného súdu v Dunajskej Strede P 5/96 nič nenaznačuje, že príčinou, kvôli ktorej vo veci P 5/96 dosiaľ nerozhodol, je vyčkávanie na poskytnutie právnej pomoci z Kanady. O takú pomoc sa totiž Okresný súd v Dunajskej Strede neuchádzal. Okrem toho potrebu právnej pomoci v Kanade súd sám vyvolal, keď včas neuložil predbežné opatrenie ukladajúce zákaz vycestovať do Kanady [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ].

Potrebou právnej pomoci kanadských orgánov nemožno odôvodniť zložitosť konania o zverení [REDAKOVANÉ] do výchovy ani skutočnosť, že Okresný súd v Dunajskej Strede v danej veci nerozhodol. V dôsledku tohto zistenia ústavný súd preskúmal správanie Okresného súdu v Dunajskej Strede, aby zistil, či namietnuté porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy naozaj zapríčinil tento štátny orgán a osoby pôsobiace v jeho mene.

Podľa čl. 152 ods. 4 ústavy: „Výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou.“ Táto zásada sa vzťahuje na uplatňovanie práva v Slovenskej

republike. V súlade s ňou musia uplatňovať právo všetky štátne orgány. Nezávislosť súdu aj sudcu zaručená čl. 141 ods. 1 a čl. 144 ods. 1 ústavy sa týka len takého postupu, ktorý sa deje v rámci ústavy a zákonov. Postup súdu a sudcu v okolnostiach konania o podnete [REDAKOVANÉ] určujú ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku.

Podľa § 100 ods. 1 tohto predpisu: „Len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. Pritom sa usiluje predovšetkým o to, aby sa spor vyriešil zmierne a aby konanie pôsobilo výchovne.“

„Súd pokračuje v konaní, aj keď sú účastníci nečinní. Ak sa riadne predvolaný účastník nedostaví na pojednávanie ani nepožiadal z dôležitého dôvodu o odročenie, môže súd vec prejednať v neprítomnosti takého účastníka; prihliadne pritom na obsah spisu a dosiaľ vykonané dôkazy.“ (§ 101 ods. 2)

Podľa § 114 ods. 1: „Pojednávanie pripraví predseda senátu tak, aby bolo možné rozhodnúť o veci spravidla na jedinom pojednávaní.“

Podľa § 119 ods. 1 prvá veta: „Pojednávanie sa môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť.“

Okresný súd v Dunajskej Strede vo veci P 5/96 uskutočnil osem pojednávaní a vykonal rad ďalších úkonov.

Prvé pojednávanie vo veci vytýčené na 28. 2. 1996 bolo odročené z dôvodu práceneschopnosti matky.

Druhé pojednávanie vo veci sa uskutočnilo 15. 4. 1996 a po vypočutí zúčastnených bolo odročené na 13. 5. 1996.

Tretie pojednávanie vo veci konané 13. 5. 1996 bolo odročené na neurčito.

Pojednávanie vytýčené na 28. 11. 1996 bolo odročené na 18. 12. 1996 s tým, že súd vykoná ďalšie dokazovanie vo veci samej.

V poradí piate pojednávanie sa konalo 18. 12. 1996 a bolo odročené na 16. 1. 1997 s tým, že budú vykonané ďalšie dôkazy. Aj toto pojednávanie bolo odročené na neurčito pre potreby vykonať ďalšie dokazovanie. Súd rozhodol, že vymenuje súdneho znalca na vypracovanie znaleckého posudku o maloletej [REDAKOVANÉ]

Súd uznesením 19. 12. 1996 rozhodol o zamietnutí návrhu starej matky [REDAKOVANÉ] na vydanie predbežného opatrenia na zverenie maloletej do jej výchovy.

Na pojednávaní 16. 1. 1997 bola konajúcim sudcom uložená poriadková pokuta [REDAKOVANÉ] pre rušenie pojednávania a neprimerané správanie.

Súd uznesením z 30. 1. 1997 rozhodol o pribratí súdneho znalca do konania.

V poradí siedme pojednávanie vo veci dňa 18. 2. 1997 bolo odročené na 6. 3. 1997.

Ôsme pojednávanie sa uskutočnilo 6. 3. 1997. Opätovne boli vypočutí účastníci. Matka sa na pojednávaní správala neprimerane, za čo jej bola uložená poriadková pokuta. Súd rozhodol, že treba pribrať do konania znalca, a pojednávanie odročil na neurčito.

Podľa právneho názoru ústavného súdu chronológia spisu naznačuje neefektívnosť postupu súdu pri zhromažďovaní podkladov pre rozhodnutie vo veci. Okresný súd v Dunajskej Strede opakovane vyžiadaval doklady, ktoré z hľadiska konania nemožno považovať za zásadné, ale dokazovaciu činnosť nezamerail na skutočnosti, ktoré mohli preukázať odôvodnenosť potreby zmeny osoby starajúcej sa o maloletú. Súd mal predovšetkým podrobne skúmať výchovné podmienky rodičov a starej matky s cieľom zabezpečiť čo najlepšie záujmy maloletej a posúdiť, či došlo k zásadnej zmene pomerov, v ktorých bolo rozhodnuté o zverení dieťaťa do výchovy

matke. V danom prípade to vyplýva zo všetkých okolností – matka zmenila nielen miesto trvalého bydliska, ale aj krajinu pobytu, znova sa vydala, z čoho vyplynuli zásadné zmeny aj života maloletej. Úlohou súdu bolo skúmať, ako sú zabezpečené potreby maloletej, aj s ohľadom na skutočnosť, že ako trvalé bydlisko uvádzajú Kanadu a prechodné v Slovenskej republike. Okresný súd v Dunajskej Strede jediným úkonom nezisťoval pomery v Kanade a ani pri vypočutí účastníkov konania nepoložil matke otázky o spôsobe ich života a podmienkach v Kanade. Zmienky o rodinných pomeroch v Kanade vyplynuli iba z korešpondencie medzi matkou [REDAKOVANÉ] a dcérou [REDAKOVANÉ].

Súd taktiež nezabezpečil podanie znaleckého posudku pediatrom, resp. detským psychiatrom, ktorý by sa vyjadril k potrebe zmeny osoby starajúcej sa o maloletú.

Správanie štátneho orgánu, ktoré zapríčiňuje zbytočný prierah, sa obvykle prejavuje nečinnosťou orgánu s právomocou konať o veci. Pre splnenie účelu práva na prerokovanie veci bez zbytočných prierahov je však právne významné akékoľvek správanie štátneho orgánu. To znamená, že **aj nesprávna činnosť štátneho orgánu môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva podľa čl. 48 ods. 2, ak činnosť štátneho orgánu nesmeruje k odstráneniu právnej neistoty ohľadne tých práv, kvôli ktorým sa osoba obrátila na štátny orgán, aby o jej veci rozhodol.**

Činnosť Okresného súdu v Dunajskej Strede vo veci P 5/96 v prípade radu úkonov mala povahu aktivít nesmerujúcich k odstráneniu právnej neistoty [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] ohľadne určenia osoby, ktorej [REDAKOVANÉ] zverí do výchovy.

Úkony súdu nesmerujúce k odstráneniu právnej neistoty vo veci P 5/96 neboli jedinou formou správania Okresného súdu v Dunajskej Strede, ktorou sa porušilo právo [REDAKOVANÉ] zaručené čl. 48 ods. 2 ústavy.

Okresný súd uznesením z 21. 2. 1997 zamietol návrh otca na vydanie predbežného opatrenia, ktorým sa zakazuje maloletej vycestovať do Kanady bez jeho súhlasu.

Sudkyňa 6. 10. 1997 vyzvala [REDAKOVANÉ], aby súdu oznámil, kedy [REDAKOVANÉ] s dcérou vycestovali do Kanady. Listom dňa 24. 10. 1997 [REDAKOVANÉ] oznámil, že [REDAKOVANÉ] s dcérou odišli do Kanady 6. 5. 1997. Sudkyňa zaslala 27. 10. 1997 právnenému zástupcovi starej matky výzvu na oznámenie, či trvajú na vydaní predbežného opatrenia vo veci, keďže matka aj s dcérou sa zdržiavajú v Kanade, a to podľa tvrdení otca [REDAKOVANÉ] neurčitý čas.

Otec maloletej [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] spolu so starou matkou [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] podali na súd návrh na vydanie predbežného opatrenia o zverenie maloletej [REDAKOVANÉ] do starostlivosti otca, resp. starej matky. Trval aj na pôvodne podanom návrhu a chcel sa spolu so starou matkou pokúsiť o vydanie dcéry z Kanady. Stará matka s podaným návrhom v plnom rozsahu súhlasila. Dňa 6. 2. 1998 požiadala o podanie správy o stave konania vo veci prokuratúra.

Dňa 24. 2. 1998 súd vydal uznesenie o predbežnom opatrení, ktorým bol uložený zákaz matke vycestovať do Kanady, zákaz [REDAKOVANÉ] vycestovať do Kanady a povinnosť matky odovzdať po návrate z Kanady na Slovensko pas. Vo zvyšku bol návrh zamietnutý.

Uvedené predbežné opatrenie bolo súdom vydané v čase, keď sa matka spolu s dcérou [REDAKOVANÉ] nachádzali v Kanade.

Podľa § 75 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku: „O predbežnom opatrení rozhodne súd bez zbytočného odkladu, najneskôr do 30 dní od podania návrhu na predbežné opatrenie.“

Na základe existencie reálnej obavy zo zmarenia účelu súdneho konania boli podané dva návrhy na predbežné opatrenie na zabránenie takéhoto konania.

Prvé dňa 26. 8. 1996, rozhodnuté bolo o ňom až dňa 19. 12. 1996. Druhé dňa 23. 1. 1997, rozhodnuté dňa 21. 2. 1997, odvolanie dňa 10. 3. 1997 a rozhodnutie Krajského súdu v Trnave až dňa 28. 5. 1997.

Týmto konaním bola prekročená zákonom ustanovená lehota 30 dní. Ak súd neurobí úkon v zákonom ustanovenej lehote, svojou nečinnosťou alebo nedostatočne rýchlou činnosťou sa dopustí zbytočného priet'ahu, ktorý má povahu porušenia práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy.

Okresný súd v Dunajskej Strede odmietol argumentáciu [REDAKOVANÉ] o zbytočných priet'ahoch v konaní aj s odôvodnením sudkyne konajúcej vo veci, ktorá uviedla, že bola opakovane práceneschopná (od 20. 8. 1998 do 26. 11. 1998 a potom znovu od 21. 12. 1998 do 7. 1. 1999).

Právo určené čl. 48 ods. 2 ústavy sa zaručuje voči súdom ako štátnym orgánom Slovenskej republiky. Ústavný súd už vyslovil právny názor, podľa ktorého „je povinnosťou súdu a sudcu organizovať prácu tak, aby nedochádzalo k neodôvodneným priet'ahom v konaní“. V súlade s týmto právnym názorom rozhodol o porušení práva zaručeného čl. 48 ods. 2 nečinnosťou v konaní zapríčinenou práceneschopnosťou sudcu (II. ÚS 48/96; II. ÚS 61/98). Ani v konaní vo veci P 5/96 nemožno namietnutú práceneschopnosť sudkyne konajúcej vo veci hodnotiť ako okolnosť odôvodňujúcu, že súd dosiaľ neodstránil právnu neistotu predkladateľky podnetu ohľadne určenia osoby, ktorej sa [REDAKOVANÉ] zverí do výchovy.

Krajský súd v Trnave 4. 9. 1998 vrátil spis vedený vo veci P 5/96 Okresnému súdu v Dunajskej Strede. Tento orgán súdnej moci zabezpečil, aby uznesenie Krajského súdu v Trnave bolo doručené [REDAKOVANÉ] dňa 18. 11. 1998. Odvtedy až do

ústneho pojednávania o podnete [REDACTED] na ústavnom súde 21. apríla 1999 neurobil Okresný súd v Dunajskej Strede nijaký úkon na odstránenie právnej neistoty predkladateľky podnetu. Čas, ktorý takto uplynul, predstavuje ďalších päť mesiacov.

S prihliadnutím na všetky vyššie uvedené okolnosti ústavný súd o podnete [REDACTED] rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. apríla 1999

JUDr. Ján D r g o n e c
predseda senátu